

cip

Eleccziun da professiun

Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung
Cussegliaziun da professiun, da studi e da carriera
Orientamento professionale, negli studi e nella carriera

berufsbildung.gr.ch

Amt für Berufsbildung
Uffizi per la furmaziun professiunala
Ufficio della formazione professionale

Co vinavant suenter la scola?

Chara scolara, char scolara

Prest vegns ti a terminar il temp da scola obligatoric. Fin là vegns ti a s'occupar intensivamain cun ti'elecziun da professiun. L'elecziun da professiun ès in process interessant. Ti decidias tge che ti vuls emprender. Prenda avunda temp per l'elecziun da professiun. T'infurmescha davart las professiuns ch'i dat ed examinescha detaglia-damain tgeninas che van bain a prà cun tai.

L'elecziun da professiun po vegnir sutdividida en 7 pass:

Fegls d'infurmaziun en connex cun ils singuls pass chattas ti sut www.berufsbildung.gr.ch
► [documents/links](#) ► [Cussegliaziun da clamada, studis e carriera](#) ► [«profilo»](#).

L'urari da l'elecziun da professiun sin la proxima pagina inditgescha cura che tge pass succedan. Nus giavischain a ti in' interessanta elecziun da clamada e sustegnain gugent tai durant quai process!

Links tar l'elecziun da clamada

Professiuns e scolaziuns: www.cussegliazioni.ch ► [Professiuns](#)

Films professionals: www.berufsberatung.ch/filme

Tips per il fufragnadi: www.cussegliazioni.ch ► [Fufragnadi](#)

Tschertga da fufragnadis: www.berufsberatung.ch/schnupperadressen

Occurrenz d'infurmaziun tar scolaziuns fundamentalas e supplementaras: www.berufsberatung.ch/infoveranstaltungen

Tschertga da plazzas d'emprendissadi: www.berufsberatung.ch/lehrstellen, www.lehrstellencheck.ch, www.lehre-gr.ch, www.yousty.ch

Tips tar la tschertga d'emprendissadi:
www.cussegliazioni.ch ► [Fegls d'infurmaziun](#)

Preparaziun da l'elecziun da clamada:

1. Set pass da l'elecziun da professiun: www.berufsberatung.ch
► [Erste Berufswahl](#)
2. Berufe-Explorer: www.berufsberatung.ch ► [Berufe](#) ► [Lehrberufe: EFZ und EBA](#) ► [Berufe-Explorer](#)
3. Profils da las premissas necessarias ► www.anforderungsprofile.ch
4. Checks per champs da professiun ► www.laufbahnzentrum.ch
► [Für Jugendliche](#) ► [Downloads und Links](#) ► [Berufsfelder-Checks](#)

Stipendis Grischun: www.stipendien.gr.ch

Scolas medias grischunas – Gimnasi, SMC (scola media commerciala), SMS:
www.mittelschulen.gr.ch

Purschidas da punt grischunas: www.brueckenangebote-gr.ch

Sistem da furmaziun

Diploms e certificats

Qualificaziuns supplementaras e curs

Segiurn linguistic

Scolaziuns professionalas

Diplom federal (EPS)	Furmaziuns supplementaras SSS
Certificat professiunal federal (EP)	Diplom SSS
Examen professiunal federal EP/Examen professiunal superiur EPS	Scolas spezialisadas superiuras SSS

Furmaziun professiunala superiura

Master of Advanced Studies MAS Certificate of Advanced Studies CAS Diploma of Advanced Studies DAS	Doctorat (PhD)	
Master SAS	Master SAP	Master Uni/SPF
Bachelor SAS	Bachelor SAP	Bachelor Uni/SPF
Scolas autas spezialisadas SAS	Scolas autas pedagogicas SAP	Universitads/ SPF

Scolas autas

LAVUR PRATICA / CURS PRELIMINARS / PASSARELLA

Attest federal professiunal AFP	Maturitad professiunala 1 u 2
Attestat federal da qualificaziun AFQ	
Manaschi d'emprendissadi/Lavuratori d'emprendissadi/ Furmaziun fundamentala professiunala scolastica a temp cumplain/ Furmaziun fundamentala professiunala per creschids	

Furmaziun fundamentala professiunala

Commerziant/a AFQ, Maturitad professiunala 1	Maturitad spezialisada	Maturitad gimnasiala
Certificat SMS		Scolas da maturitad gimnasiala / Maturitad per creschids
Scolas medias commercialas SMC	Scolas medias spezialisadas SMS	

Scolas medias

SOLUZIUNS TRANSITORICAS E SCHLIAZIUNS INTERMEDIARAS

Scola obligatorica

Furmaziun professiunala da basa

La furmaziun professiunala da basa (emprendissadi u furmaziun d'attest) suonda al temp da scola obligatoric e dura tut tenor diplomus fin quatter onns. Ella sa cumpona da la furmaziun professiunala en ils manaschis d'emprendissadi e la furmaziun da scola en la scola professiunala.

AFP
AFQ

Questa divisiun da la furmaziun pratica en ils manaschis d'emprendissadi e da la furmaziun teoretica en las scolas professiunalas vegn numnada sistem dual. Plinavant vegnan abilitads generalas instruidas en il curs ordaifer ils manaschis.

Attest federal professiunal AFP (furmaziun da basa da 2 onns)

La furmaziun professiunala da basa da dus onns maina giuvenils pli flavelts en fatgs da scola ma talentads en la pratica ad in attest federal professiunal (AFP) cun agen profil da professiun.

Cun in AFP èsi pussaivel da ver access ad ina furmaziun professiunala da basa da 3 u 4 onns cun attestat federal da qualificaziun (AFQ).

Attestat federal da qualificaziun AFQ (furmaziun da basa da 3 u 4 onns)

Durant la furmaziun professiunala da basa da 3 u 4 onns acquistan ils giuvenils las qualificaziun che rendan abels els da pratitgar la professiun correspundenta. Questa furmaziun maina ad in attestat federal da qualificaziun (AFQ) e pussibilitescha l'access ad ina furmaziun professiunala superiura.

Maturitad professionala MP

La maturitad professionala pussibilitescha l'access ad in studi ad ina scola auta professionala, sco era l'access a la passarella che lubescha dad ir ad in'universitad.

MP durant l'emprendissadi (MP 1)

La MP 1 sa drizza a giuvenils cun bunas prestaziuns en scola. Durant in di ad emna supplementar vegnan els instruids pli intensivamain en ils roms da la savida generala. Il manaschi d'emprendissadi e l'examen reussì èn las premissas per pudair visitar quest'instrucziun. L'examen reussì è valabel dus onns.

Senz'examen pon era personas che han adempli las pretensiuns en in auter chantun, personas che han adempli las pretensiuns per ir en la quarta classa d'in gimnasi e personas che han reussì en l'examen per ina scola media (Ø 4.0) entrar en la furmaziun da la MP.

MP suenter l'emprendissadi (MP 2)

La scolaziun da la MP 2 pon ins absolver a temp cumplain u complementarmain sper la lavur. Per avair access

a la procedura d'admissiun per la MP 2, ston ins avair in attestat federal da qualificaziun (AFQ). Tut tenor la direcziun da la MP 2 vegn pretendì sper la nota da finiziun dal AFQ anc auters elements sco in examen d'admissiun e/u in discurs ubain in test d'abilitad.

Direcziuns

- Tecnica, architectura, «life sciences»
- Economia (tip W) e servetsch (tip D¹)
- Sanadad e social
- Decoraziun ed art
- Natira, territori e nutriment²

1 Mumentan na vegn il tip D betg purschi en il chantun Grischun.

2 Questa furmaziun po vegnir absolvida en il chantun Grischun mo suenter l'emprendissadi sco MP 2.

Scolas medias

En il Grischun dat i trais purschidas da scolas medias: il gimnasi, la scola media commerciala e la scola media spezialisada. Ellas porschan denter auter l'access als studis da las scolas autas. Actualmain vegnan fatgas las preparaziuns, per che questa purschida possa vegnir extendida per la scola media d'informatica (SMI).

Gimnasi

L'access al gimnasi succeda sunter la 6. classa primara en il gimnasi che cuzza 6 onns u sunter la 2. resp. 3. classa da la scola superiura en il gimnasi che cuzza 4 onns. La furmaziun sa cumpona ord secturs fundamentals ed ord roms specifics e complementars che pon vegnir elegids. La scolaziun gimnasiala maina tar ina maturitad gimnasiala che lubescha l'access a las suandantas scolas autas: universitads, ETH, scolas autas da pedagogia e scolas autas spezialisadas.

Scola media mercantila (SMM)

La SMM cumenza sunter la 3. classa da la scola superiura. La scolaziun da la SMM cumbinescha ina savida generala profunda cun ina intensiva pratica professiunala. Quella scola maina tar in attestat federal da qualificaziun (AFQ) mercantil e tar ina maturitad professiunala (MP) en direcziun economia. Ella cuzza per regla 4 onns, q.v.d. 3 onns scola a temp cumplain e lura in onn praticum. L'attest federal da qualificaziun commerziant/commerzianta pussibilescha l'access direct en la pratica professiunala u l'access ad ina scola superiura spezialisada. La maturitad professiunala pussibilescha l'access a scolas autas spezialisadas u via ina passarella a l'universitad.

Scola media spezialisada (SMS)

L'access a la SMS è garanti sunter la 3. classa da la scola superiura. La SMS è ina scolaziun a temp cumplain che cuzza 3 onns. Davent dal 2. onn visitan las scolaras ed ils scolars la spezialisaziun che correspunda a lur futur champ professiunal. En il chantun Grischun vegnan las spezialisaziuns sanadad, pedagogia e lavur sociala purschidas. Sunter il success a l'examen final pon ins recaltgar en in ulteriur onn la maturitad spezialisada. Il certificat da la Scola media spezialisada (SMS) porscha ina premissa ideala per absolver studis a scolas autas spezialisadas en las spartas da la tgira, da la medischina e da la pedagogia sociala.

La maturitad spezialisada pussibilescha per regla da cumenzar in studi ad ina scola auta spezialisada en il champ spezialisà u via ina ulteriura passarella a l'universitad. La maturitad spezialisada cun la spezialisaziun pedagogia lubescha da far in studi ad ina scola auta da pedagogia.

Examen d'admissiun

Per tut ils trais tips da scolas medias vegn manà tras in examen identic. Quel ha lieu en la 2. u la 3. classa da la scola superiura. Termin e l'annunzia guarda www.mittelschulen.gr.ch.

Purschidas da punt e soluziuns transitoricas

Mintgatant na chattan ils giuvenils betg in emprendissadi u ina scola adattada suenter la scola obligatoria. Las raschuns èn multifaras. La cussegliadra u il cussegliader da professiun gida tai e tes geniturs tar l'elecziun d'ina purschida da punt u ina soluziun transitorica adattada.

Purschidas da punt dal chantun Grischun

Las finamiras principalas èn:

- profundar ed engrondir la savida da scola
- preparaziun intensiva sin il cumenzament da l'emprendissadi u d'ina scola
- sustegn tar l'elecziun da clamada e tar la tschertga d'in lieu d'emprendissadi

Profils ed adressas da mail

Savida generala (scola) e preparaziun da clamada

Academia Engiadina, Samedan; www.academia-engiadina.ch

Savida generala (scola)/

Purschida cumbinada, scola e praticums

Berufswahlschule Chur; www.bws-chur.ch

Savida generala (scola)/

Onn d'integrasiun

Bildungszentrum Palottis, Schiers; www.palottis.ch

Savida generala (scola)/

Onn da schanza: scola e praticums

Formaziun Surselva, Ilanz/Glion; www.bzs-surselva.ch

Savida generala (scola)/

Soluziun transitorica cun praticum

Schule St.Catharina, Cazis; www.stcatharina.ch

La purschida na datti betg pli a partir da la fin da l'onn da scola 23/24

Ulteriuras purschidas

www.berufsberatung.ch ▶ Aus- und Weiterbildung ▶ Fremdsprachen, Sprachaufenthalte

Il fufagnadi

Entras in fufagnadi pos ti imprendder d'enconuscher ina professiun, las lavurs da la glied da professiun e lur mintgadi da lavur. Ushè pos ti sclerir, sche questa professiun plascha a tai e sche ti es adattà per quella.

Il fufagnadi po era far part dal proceder da selecziun dal manaschi d'emprendissadi. La finamira èsi lura d'eruir, sche ti vas – ultra da tia qualificaziun professiunala – era a prà cun il manaschi d'emprendissadi, respectivamain sche l'ambient professiunala ta correspunda.

Ta prepara bain per il fufagnadi e t'infurmescha ordavant davart la professiun. Il manaschi spetga da tai che ti ta sajas fatschentà intensivamain cun tia professiun preferida.

► Va en il Center d'infurmaziun professiunala (CIP) u t'infurmescha sin la pagina d'internet www.berufsberatung.ch, legia infurmaziuns e guarda films davart la professiun.

Ta procura – cun agid da la cussegliaziun professiunala, da l'app «BIZ» u da la pagina d'internet www.berufsberatung.ch/schnupperadressen – adressas da manaschis d'emprendissadi per dumondas da fufagnadi per las professiuns che ti has tschernì. ► Ils manaschis sin questa glista disponan d'ina permissiun da scolaziun. Ti pos dumandar direc-tamain il manaschi, sch'el metta a disposiziun plazzas da fufagnadi per tia professiun preferida. Il diari da fufagnadi survegns ti gratuitamain tar la cussegliaziun professiunala.

T'annunzia per ina plazza da fufagnadi. Va sperasvi en il manaschi u dà in telefon. Per in fufagnadi pretendan intgins manaschis in'annunzia en scrit. Per il solit tutgan latiers in'annunzia per il fufagnadi, in curs da vita cun ina fotografia, copias da tes attestats da la scola superiura, sco er pass da fufagnadi (sche tals èn avant maun).

Occurrenzas d'infurmaziun

I na dat betg purschidas da fufagnadi per tut las professiuns. La visita d'occurrenzas d'infurmaziun porschan in'alternativa. Là survegns ti invista da las professiuns e dals manaschis. Occurrenzas d'infurmaziun vegnan publicadas sin www.berufsberatung.ch.

La tschertga d'emprendissadi

1. In clar maletg da la professiun

T'annunzia mo per lieus d'emprendissadi en professiuns che ti enconuschas bain e nua che ti has las premissas necessarias.

2. Adressas da lieus d'emprendissadi libers

A l'entschatta avust cumpara mintgamai la glista da plazzas d'emprendissadi libras. Tala survegns ti en il Center d'informaziun professiunala (CIP) u en l'internet sut: www.berufsberatung.ch/lena. I vala la paina dad esser attent regularmain ad inserats da plazzas en la gasetta, da dumandar suenter tar enconuschents u da guardar sin las paginas da web dad uniuns professiunalas u da manaschis.

3. Annunzia

L'annunzia è tia carta da visita. Prenda peda da scriver la brev d'annunzia ed il curs da vita. Avant da trametter, dà da leger e curreger tia annunzia ad ina persuna versada (magistra u magister, cussegliaadra u cussegliaader da professiun). T'annunzia il medem mument tar plirs manaschis.

4. Selecciun

Lieus d'emprendissadi pretendan savens in fufragnadi. Intgins manaschis

pretendan era in test sco per exempel il multichack, il basic-check u in auter test da qualificaziun.

5. Il discurs da preschentaziun

Ta prepara sin las suandantas dumondas:

- Tge sas ti sur da la professiun?
- Pertge es gest ti adattada u adattà per questa professiun?
- Pertge vuls ti ta scolar en quella professiun?
- Pertge vuls ti gest far in emprendissadi en questa firma?
- Tge sas ti da questa firma?
- Tgeninas èn tias fermezzas e tias flavlezzas?

6. Acceptar respostas negativas

Na perda betg il curaschi. Tschertga vinavant! Savens dovri pliras annunzias per chattar in lieu d'emprendissadi.

7. Tschertga alternativas

Ponderescha ad uras, tge professiuns, scolas, soluziuns da punt u transitoricas che vegnissan en dumonda per tai. La cussegliaziun da professiun po ta dar in bun sustegn.

Documents cun tips e musters chattas ti sut www.berufsbildung.gr.ch

► [documents/links](#) ► Cussegliaziun da clamada, studis e carriera ► «Profilo».

Cussegliaziun professiunala

Ti stas avant l'elecziun da clamada e vuls savair tge professiun che va a prà il meglier cun tai e co ti cuntanschas tia professiun da siemi? Las cusseglia-dras ed ils cussegliaaders ta sustegnan tar ti'elecziun da professiun.

Purschida

per scolaras/scolars da la scola superiura, per scolaras/scolars che frequentan ina soluziun transitorica, sco per lur geniturs e lur responsabels per l'educaziun

Cuntegn da la cussegliaziun

- Accompagnament en il process da la tscherna da professiun
- Analisa da la situaziun e dil potenzial personal
- Tests da qualificaziun e d'interess
- Sustegn en connex cun la candidatura
- Sustegn tar la tschertga d'ina plazza d'emprendissadi

- Tschertga d'ina soluziun intermedia

Indicaziuns dals custs

La cussegliaziun è gratuita per tut las personas che vivan el chantun Grischun. Persunas creschids ch'èn domiciliadas ordaifer il chantun Grischun èn obligadas da surpigliar ils custs. Quels muntan a fr. 150.– (excl. TPV) per ura da cussegliaziun.

Annunzia

biz@afb.gr.ch, formular online sin berufsbildung.gr.ch

Lieus CIP

Chur
Grabenstrasse 1
7001 Chur
+41 81 257 27 72

Davos
Talstrasse 2C
7270 Davos Platz
+41 81 257 49 40

Ilanz/Glion
Bahnhofstrasse 31
7130 Ilanz
+41 81 257 27 72

Poschiavo
Via Spultri 44
7742 Poschiavo
+41 81 257 49 40

Roveredo
Strada Cantonale 103
6535 Roveredo GR
+41 81 257 65 83

Samedan
Plazzet 16
7503 Samedan
+41 81 257 49 40

Scuol
Stradun 403A
7550 Scuol
+41 81 257 49 40

Thusis
Feldstrasse 4
7430 Thusis
+41 81 257 27 72

